

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/7/2021
Identifikačné číslo spisu: 7819010085
Dátum vydania rozhodnutia: 04.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7819010085.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného V. B. H. R. J. T., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 4. marca 2021 v Bratislave dovolanie obvineného V. B. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Márie Ďurajovej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 7. novembra 2019, sp. zn. 6To/64/2019, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvineného V. B. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Rožňava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 12. júna 2019, sp. zn. 3T/29/2019, uznal obvineného V. B. vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. spáchaného v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 6. novembra 2018 vo večerných hodinách približne v čase okolo 20:15 - 20:30 hod. v obci Š., okres Y. po predchádzajúcej vzájomnej dohode a požití alkoholických nápojov na Y. T., na chodníku pri moste, napadli poškodeného H. S. tým spôsobom, že ho odzadu sotili, v dôsledku čoho spadol na zem a obžalovaný ml. E. G. so slovami „daj peniaze a buď ticho“ a „kde máš poschovávané peniaze“ mu prehľadal vrecká na ošatení, po čom mu z vrecka montérkovej bundy vybral bankovku v nominálnej hodnote 20 € a z vrecka vesty mu vzali krabičku cigariet zn. Golden gate, plastový zapaľovač a z vrecka nohavíc mince v hodnote 3,40 €, po čom z miesta ušli, čím poškodenému H. S. odcudzením vecí spôsobili škodu vo výške 27,40 €.

Za to okresný súd obvineného odsúdil podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 37 písm. m) Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 2, ods. 5, ods. 7 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. ho súd na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil rozsudok Okresného súdu Rožňava z 1. februára 2019, sp. zn. 3T/118/2018,

v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) zo 4. apríla 2019, sp. zn. 7To/21/2019, v rozsahu výroku o treste, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 76 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 2 rokov. Podľa § 77 ods. 1 písm. a), b), c), ods. 2 Tr. zák. mu tiež súd uložil (tam špecifikované) povinnosti a obmedzenia. Súd mu tiež spolu so spoluobvineným ml. E. G. podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil nahradiť spoločne a nerozdielne spôsobenú škodu poškodenému H. S. vo výške 27,40 €.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený V. B. odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením zo 7. novembra 2019, sp. zn. 6To/64/2019 tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený V. B. prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Márie Ďurajovej 2. októbra 2020 dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. uviedol, že v konaní opakovane navrhoval vykonať ďalšie dôkazy, a to konkrétne vyšetrovací pokus, znalecké skúmanie poškodeného, spoluobvineného G., správu obce Š. k verejnému osvetleniu a dôkazy o zaistení veci. Týmto návrhom súd bez akéhokoľvek odôvodnenia nevyhovел, čím porušil § 2 ods. 10 Tr. por. a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pritom odborné skúmanie osobnosti poškodeného bolo nutné, keďže výrok o vine je založený hlavne na jeho výpovedi, hoci ide o osobu, ktorá bola priestupkovo postihnutá za jazdu pod vplyvom alkoholu; uvedeným spôsobom by bolo možné odstrániť aj jeho rozpory vo výpovediach. Súd nevykonal znalecké skúmanie svedkov G. a P., hoci ich výpovede sú v rozpore s tvrdeniami svedkov Q. a I.. Aj výpoveď spoluobvineného G. je rozporuplná, keďže ju v priebehu konania menil. Vo veci nebola vykonaná rekonštrukcia napriek tomu, že mohla prispieť k odstráneniu naznačených pochybností.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. uviedol, že vo vymedzení skutku absentuje znak násilia vo vzťahu k jeho osobe a ani ostatné znaky skutkovej podstaty neboli voči nemu jednoznačne naplnené. Pokiaľ mal mať u seba veci získané trestnou činnosťou (hotovosť 23,40 €, krabičku cigariet a zapaľovač), potom súd mal vykonať dôkaz o zaistení veci. Dokazovanie nepreukázalo, že by takto získané veci patrili poškodenému S.. Obvinený nesúhlasí s výrokom o vine, ktorý je založený len „na domnienkach a nezaistených dôkazoch“; je mladý človek, má snahu sa adaptovať a zapojiť sa do normálneho života.

Na podklade týchto skutočností obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. vyslovil, že bol porušený zákon v jeho neprospech, uznesenie krajského súdu zrušil a podľa § 388 ods. 2 Tr. por. mu prikázal, aby vec - tentokrát v inom zložení senátu znovu prerokoval a rozhodol. Obvinený zároveň navrhol, aby mu dovolací súd podľa § 380 ods. 4 Tr. por. až do rozhodnutia prerušil výkon trestu odňatia slobody.

K podanému dovolaniu sa prokurátorka Okresnej prokuratúry Rožňava (ďalej len „prokurátorka“) vyjadrila 2. februára 2021 tak, že ho navrhla podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť. Uviedla, že obvinený mal v celom priebehu konania obhajcu a súd o návrhu na doplnenie dokazovania rozhodol ešte pred rozhodnutím vo veci samej. Za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať rozsah a obsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por. alebo uplatnení práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Okresný súd vykonal všetky dôkazy, ktoré boli nevyhnutne potrebné na ustálenie správnych skutkových zistení, ktoré vyhodnotil jednotlivo aj vo vzájomnej súvislosti, pričom svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Z tohto dôvodu považovala za postačujúce, keď sa krajský súd na verejnom zasadnutí so závermi súdu okresného iba stotožnil. To, že obvinený považuje rozhodnutie krajského súdu za nepreskúmateľné je jeho právo, avšak iba súdom je v konečnej inštancii zverené zhodnotenie dôkaznej situácie. Právna kvalifikácia podľa § 188 Tr. zák. bola zvolená správne a v priebehu trestného konania ju obvinený ani nenamietal.

K vyjadreniu prokurátorky sa obvinený B. vyjadril 3. marca 2021, keď zopakoval, že žiadne ním navrhované dôkazy neboli vykonané. Odsúdili ho len na základe výpovede poškodeného, ktorý bol v tom čase pod vplyvom alkoholu a od samého počiatku svoje výpovede menil. Okresný súd mu neumožnil spravodlivý proces a tým porušil jeho ľudské práva.

Dňa 8. februára 2021 bol spisový materiál spolu s dovolaním obvineného B. riadne predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie. Následne najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] predbežne preskúmal dovolanie obvineného i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu [§ 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote [§ 370 ods. 1 Tr. por.] a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 3 Tr. por.]. Zároveň, ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu účinený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Zjednodušene povedané, samotné nevykonanie navrhovaných dôkazov ešte nie je spôsobilé naplniť označený dovolací dôvod. Z pohľadu rešpektovania práva na obhajobu je relevantné len to, či sa súdy uplatnenými návrhmi riadne zaoberali. Tak tomu bolo aj v prejednávanom prípade, keď o návrhoch obvineného B. (na vykonanie vyšetrovacieho pokusu a na znalecké skúmanie osobností obžalovaných a poškodeného S.) okresný súd 12. júna 2019 rozhodol tak, že ich podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol (č. l. 471), čo potom v rozsudku na s. 7 ods. 3 aj náležite odôvodnil, keď poukázal na výsledky obhliadky miesta činu a jednoznačné výpovede poškodeného, u ktorého nemal pochybnosť o schopnosti náležite vnímať a reprodukovať prežitú udalosť. Správa obce Š. a „dôkazy o zaistení vecí“ boli na hlavnom pojednávaní riadne oboznámené (č. l. 472). Keďže na základe takto vykonaného dokazovania si zistený skutkový stav v celom rozsahu osvojil aj krajský súd (s. 8 - 9 uznesenia), najvyšší súd obvineným namietané zásadné porušenie práva na obhajobu nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd pripomína, že je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu, ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Z týchto úvah dovolací súd vychádzal, keď sa odmietol zaoberať všeobecnou námietkou obvineného, týkajúcou sa údajného ustálenia skutkového stavu len na základe „domnienok súdov“ (resp. nedostatočne vykonaného dokazovania), ako aj námietkou týkajúcou sa osoby, ktorej mali patriť zaistené veci. Pokiaľ ide o zvolenú právnu kvalifikáciu, dovolací súd uvádza, že (vyššie citovaný) skutok napĺňa všetky znaky skutkových podstát trestných činov podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. a § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., nakoľko znak „použitia násilia“, resp. „napadnutia iného“ je (aj) u obvineného B. daný tým, že tento spolu s ml. E. G. poškodeného H. S. „napadli [...] tým spôsobom, že ho odzadu sotili, v dôsledku čoho [poškodený] spadol na zem“. V tejto súvislosti, ale súd pripomína, že pri spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., je z pohľadu vyvedenia trestnej zodpovednosti postačujúce, aby každý zo spolupáchateľov vykonal len časť konania predpokladaného v skutkovej podstate. Inými slovami, pre naplnenie znakov skutkovej podstaty podľa § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1 Tr. zák. u obvineného B. nebolo rozhodujúce, že finančných prostriedkov a ďalších odcudzených vecí sa zmocnil (výlučne) ml. E. G., keďže obvinený B. (spolu s ml. E. G.) poškodeného fyzicky napadol. Ostatná námietka obvineného, že je mladý a má snahu sa adaptovať do života, nemá z pohľadu vyššie naznačeného účelu dovolacieho konania žiadnu relevanciu.

Na základe týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že obvineným B. uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Tr. por. nie sú dané, a preto jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.